

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/172/2015
Identifikačné číslo spisu: 3810218600
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:3810218600.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu T.N., bývajúceho v X., zastúpeného JUDr. Milanom Ficekom, advokátom v Bratislave, Žilinská 14, proti žalovanému T.D., bývajúcemu v L., o zaplatenie 745,89 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 10 C 96/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 17. septembra 2014 sp. zn. 17 Co 1017/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Prievidza rozsudkom zo 6. augusta 2013 č. k. 10 C 96/2011-144 žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 584,89 € s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania predstavujúce zaplatený súdny poplatok v sume 44,50 € a trovy právneho zastúpenia v sume 541,43 € na účet JUDr. Petra Kovácsa, všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Konanie čiastočne zastavil o zaplatenie sumy 70,89 € s príslušenstvom a o zaplatenie sumy 90,11 € s príslušenstvom. Rozhodol tak o žalobe žalobcu, ktorou sa domáhal zaplatenia nájomného za obdobie september až november 2010, ktoré bolo podľa žaloby medzi účastníkmi dohodnuté za užívanie miestnosti v dome žalobcu vo výške 135 € mesačne, resp. 270 € mesačne pri užívaní miestnosti iba jedným nájomcom. Svoje rozhodnutie odôvodnil súd prvého stupňa zistením existencie nájomného vzťahu založeného „zmluvou o podnájme“ z 1. augusta 2010 medzi žalobcom ako prenajímateľom a žalovaným ako nájomcom. K spornej otázke okamžiku ukončenia nájmu, ktorá bola pre danosť uplatneného nároku rozhodujúca, mal okresný súd za preukázané, že nájomná zmluva bola uzatvorená na dobu určitú do 1. augusta 2011 a k jej skoršiemu ukončeniu nedošlo. I keď sa žalovaný z domu odsťahoval 29. septembra 2010 a odvtedy už predmet nájmu neužíval, nedošlo k uzavretiu žiadnej dohody o skončení nájmu a ani k platnému skončeniu nájomného vzťahu jednostranným právnym úkonom. Druhou zmluvnou stranou nebol akceptovaný tak návrh žalobcu na ukončenie nájmu k 30. septembru 2010 (č. l. 38 spisu) ako ani návrh žalovaného na ukončenie nájmu (č. l. 37 spisu). Z listu zo dňa 1. októbra 2010, ktorý žalovaný adresoval žalobcovi

spolu s ostatnými nájomcami mal okresný súd za preukázané, že ním žalovaný spolu s ostatnými vzniesol voči žalobcovi finančné požiadavky s tým, že pokiaľ ich bude žalobca akceptovať bude žalovaný spolu s ostatnými považovať nájom za ukončený a vzájomné záväzky za vyporiadané. Nemajúc teda za preukázané skončenie nájomného vzťahu právne posúdeného podľa ustanovenia § 663 Občianskeho zákonníka (OZ) skôr ako uplynutím času na ktorý bol dojednaný (§ 676 ods. 1 OZ) považoval okresný súd za dôvodný nárok na zaplatenie žalovaného nájomného aj za obdobie október a november 2010, a to na základe ustanovenia § 671 ods. 1 OZ. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania proti neúspešnému žalovanému. O čiastočnom zastavení konania rozhodol okresný súd podľa § 96 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo 17. septembra 2014 sp. zn. 17 Co 1017/2013 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania v sume 79,50 €. Z vykonaných dôkazov zistil, že žalobca v listine z 29. septembra 2010 označenej „Zápisnica o skončení zmluvy o podnájme, uzatvorenej dňa: 1.8.2010“ prejavil vôľu skončiť nájom so žalovaným dohodou k 30. septembru 2010. I keď žalovaný túto listinu nepodpísal, doručil žalobcovi listinu z 1. októbra 2010 označenú „Ukončenie Zmluvy o podnájme“, v ktorej prejavil vôľu, že ukončenie nájmu akceptuje, i keď vyjadril výhrady k faktickému postupu žalobcu. Došlo teda k zhode vôle žalobcu a žalovaného ukončiť nájom k 30. septembru 2010, i keď ich prejav nebol na tej istej listine, čo je však v tomto prípade prípustné (§ 40 ods. 3 OZ). Nájomná zmluva dohodnutá medzi účastníkmi na dobu určitú sa tak neskončila uplynutím doby ako nesprávne uzavrel okresný súd, ale dohodou k 30. septembru 2010, pretože pri vyššie uvedenom náležitom hodnotení vykonaných dôkazov z nich existencia takejto dohody o skončení nájmu vyplýva. Vychádzajúc z takéhoto skutkového zistenia potom pri aplikácii ustanovenia § 671 ods. 1 OZ nemožno žalobe vyhovieť, pretože v období, za ktoré žalobca požaduje zaplatenie nájomného od žalovaného už nájomný vzťah netrval. Vzhľadom na uvedené krajský súd napadnutý rozsudok zmenil v napadnutej časti tak, že žalobu zamietol. O trovách prvostupňového i odvolacieho konania rozhodol odvolací súd na základe § 224 ods. 2 O.s.p. a podľa § 142 ods. 1 O.s.p. priznal náhradu trov konania plne úspešnému žalovanému proti neúspešnému žalobcovi.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, v ktorom namietal, že v konaní došlo k procesnej vade konania uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., teda že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Dovolateľ je toho názoru, že pokiaľ mal odvolací súd za to, že skutkový stav nebol náležite zistený, mal vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Takýmto postupom by totiž zostalo zachované právo konať pred súdom, nakoľko procesným stranám by zostala zachovaná možnosť podať riadny opravný prostriedok. Uvedol, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa napriek tomu, že okresný súd vychádzal zo správnych skutkových a právnych záverov. Odvolací súd vychádzajúc z tých istých listinných dôkazov ustálil, že nájomná zmluva dohodnutá medzi účastníkmi na dobu určitú sa neskončila uplynutím doby, ale dohodou k 30. septembru 2010 a to aj napriek tomu, že na návrhu žalobcu, ktorým sa mal zmluvný vzťah ukončiť nie je podpis žalovaného. Takáto interpretácia je nielen v priamom rozpore s ustanovením § 40 ods. 2 a 3 OZ, ale aj s ustanoveniami upravujúcimi spôsob uzatvárania zmlúv. Dovolateľ uzavrel, že medzi zmluvnými stranami k vzájomnej dohode o predčasnom ukončení nájmu písomne (ani ústne) nedošlo. Z toho dôvodu bol nájomný vzťah ukončený až uplynutím doby, na ktorú bola nájomná zmluva uzavretá. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu

spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [viď § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (viď § 237 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Z hľadiska legislatívno-technického bol v § 238 O.s.p. zvolený taký spôsob vyjadrenia prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu, so zreteľom na ktorý je zrejmé, že ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p. je [špeciálnym (v zmysle konkrétnejším)] ustanovením, ktorého aplikácia má v zmysle právneho princípu „lex specialis derogat legi generali“ prednosť pred (všeobecnejšími) ustanoveniami § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. V nadväznosti na to treba konštatovať, že ak výška peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd, neprekročila v určitej veci násobky minimálnej mzdy uvedené v § 238 ods. 5 O.s.p., je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu neprípustné, i keď smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci bol návrh na začatie konania podaný 16. decembra 2010; v deň jeho podania určovalo výšku minimálnej mzdy ustanovenie § 1 ods. 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 441/2009 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy. Podľa tohto ustanovenia minimálnu mzdu na rok 2010 predstavovala suma 307,70 € mesačne. Trojnásobok tejto sumy je 921,10 €.

Pokiaľ ide o samotnú istinu, žalobca sa spočiatku v konaní domáhal zaplata 745,89 €. Súd prvého stupňa žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 584,89 €, pričom vo zvyšku konanie zastavil. Odvolací súd zmenou prvostupňového rozhodnutia rozhodol o peňažnom plnení 584,89 €. Dovolanie žalobcu voči rozsudku odvolacieho súdu teda smeruje proti rozhodnutiu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy (584,89 € < 921,10 €). Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je v zmysle § 238 ods. 5 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcu by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je však významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobca existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu odvolacieho súdu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľovi bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priechiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Žalobca v dovolaní uviedol, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) tým, že odvolací súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom zopakoval dokazovanie, rozdielne zistil a vyhodnotil skutkový stav a následne zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa, namiesto toho aby vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Ďalej dovolateľ v zmysle uvedenej vady konania namietal nesprávnosť skutkových a právnych záverov odvolacieho súdu.

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7.

Podľa § 213 ods. 3 O.s.p. ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám.

Podľa § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Z vyššie uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že postup odvolacieho súdu, keď v rámci odvolacieho konania nariadi pojednávanie na ktorom zopakuje dokazovanie, z vykonaných dôkazov vyvodí rozdielne skutkové a právne závery ako súd prvého stupňa a jeho rozhodnutie zmení, je postupom v súlade so zákonom. Takýmto postupom (nepriečiacim sa zákonu) odvolací súd neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom a teda konanie nezaťažil vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil dokazovanie, resp. dospel k nesprávnym skutkovým záverom, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že aj v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov

nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p.

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

Ak súd v procese dokazovania (prípadne) nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

Pokiaľ dovolaateľ namieta nesprávnosť právnych záverov odvolacieho súdu, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p., keď žalovanému (ktorému vzniklo právo na náhradu trov konania) v dovolacom konaní náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo žalovaný nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.